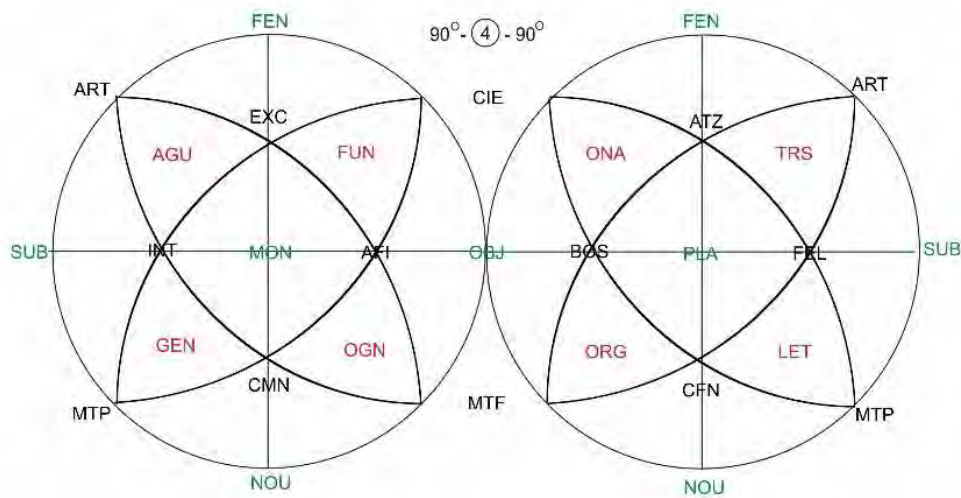

LLUÍS MARIA XIRINACS DAMIANS

TEMPS CATEGÒRIC

TEMPS CATEGÒRIC

Lluís Maria Xirinacs Damians. Juliol 2007

Arxiu de la:

FUNDACIÓ RANDA LLUÍS M. XIRINACS
Maig 2017

- De la figura *Meridians i paral·lels*: **FENOMEN – NOÛMEN**
Informatització: Manuel García Sanz

Totes les obres de Lluís Maria Xirinacs sota llicència CC:

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

TEMPS CATEGÒRIC

1.- L'espai rectilini euclidià (Euclides, 300 aC), base de tota la mètrica de l'espai en la cultura occidental, ens indueix a pensar mimèticament el temps de la mateixa manera: espacialitzat, rectilini i buit, en tant que ve representat per l'espai de la circumferència d'un rellotge entre dues posicions successives d'una agulla que gira regularment. És tracta del temps cronològic, espacial (temps-e), abstracte de la física occidental. En realitat aquesta representació no és temps, és espai, però és un espai recorregut per una agulla. És, doncs, millor, moviment en l'espai o moviment local. Per això els rellotges sempre contenen un moviment intern regular (oscil·latori) i el gran rellotge de la humanitat que conta els anys és format d'un planeta, la Terra, que dansa regularment a l'entorn d'una estrella, el Sol, des de fa milions d'anys. En la mecànica, l'estàtica tracta només de l'espai i de les figures que s'hi poden dibuixar, mentre que la cinemàtica o ciència del moviment treballa amb l'espai i el temps-e, i amb les relacions que se'n deriven, com la velocitat (e / t) o el continu espai-temps ($e \times t$).

2.- Tot seguit, establim una correspondència biunívoca, que és la relació entre cada element i només ell d'un conjunt i cada element i només ell d'un segon conjunt. Establim la correspondència biunívoca entre els punts que formen el conjunt d'un espai d'una sola dimensió (recta del metro, o circumferència del rellotge), i els instants que formen el conjunt del temps: a cada punt d'un espai unidimensional correspon un instant i només un del temps i a cada instant del temps correspon un punt i només un de l'espai unidimensional. I ho simplifiquem tot plegat pensant en hores, minuts o segons de temps-e respectivament quan llegim porcions d'espai, recorregudes localment, tenint present que l'hora "és" la longitud de la circumferència (C), el minut "és" $C/60$ i el segon "és" $C/3600$. Hem reduït, doncs, temps a espai. L'establiment del recorregut de l'hora fou determinat per l'esmentada gran correspondència biunívoca entre els punts de la longitud espacial de l'òrbita de la Terra a l'entorn del Sol (O) i el temps d'un any. Aleshores un dia seria $O/365'$... aproximadament i una hora, $O/8760'$... Torna a ser una reducció de temps a espai, talment que sovint es parla d'espai-temps, com d'un espai de quatre dimensions, tres pròpiament de l'espai i una del temps.

3.- Tenim aquest model espacio-temporal abstracte gravat en el nostre cervell per l'educació rebuda des de la més tendra infància. Pensem, fins i tot el temps, en termes d'espai i en direcció rectilínia. Veiem la història general de l'univers com situada en una recta temporal-e inicialment buida, calibrada amb la unitat i subunitats de l'òrbita solar de la Terra. Aquesta història abstracta en cada punt s'esplaia en les tres dimensions, també buides, de l'espai universal, on anem col·locant els astres, les terres, els oceans i les biografies de tots els vivents. Podríem considerar que la corda, sense gruix, del temps-e general és feta de fibres, també sense gruix, entretrenades, del temps-e de la vida de cada animal o planta, com segments filats entre ells (les simultaneïtats), cadascun amb un extrem inicial, la pròpia concepció, i amb un extrem final, la pròpia mort. Aquest és el nostre model mental usual.

4.- El moviment en l'espai o moviment local, que fonamenta el temps-e, controlat per la ciència galileana, no és l'únic moviment possible. Aristòtil, a més del moviment local o de translació, hi veia els moviments de la generació, de la corrupció, de l'augment, de la

disminució i de l'alteració. Es podrien, doncs, classificar aquests diferents moviments en dos apartats: a) moviments quantitius de desplaçament en l'espai buit: translació (del cos com un tot), augment i disminució (dels elements del cos entre ells) i b) moviments qualitius d'entitat en la vida real: generació (creació), alteració (canvi) i corrupció (anihilació). L'augment i la disminució són formes del moviment local o de translació quantitius reductibles a aquest. Els altres tres moviments, la generació o naixença, la corrupció o mort i l'alteració o esdevenir dialèctic, configuren una altra classe de temps, que en direm temps qualitatiu, ontològic o categòric (temps-k). Aquest article vol tractar d'aquesta classe de temps. És la que emprarem en el model hiperesfèric *Globàlium*,, que només quantifica les posicions i les relacions dels conceptes qualitius o categories filosòfiques. Val a dir que sempre, en cada punt, si cal, se li podran afegir les dimensions cartesianes que convinguin a l'efecte d'aterrar en la ciència quantitativa moderna.

5.- ¿Què és el temps-k? És el moviment sempre canviant existent quan hom es desplaça entre les entitats de la realitat, ben al contrari del moviment del temps-e, que es desplaça en el buit. El temps-e és el moviment en una pissarra buida temporal que s'omple amb els dibuixos dels esdeveniments que hi figuren. El temps-k és el moviment en una pissarra que, com a tal, és plena de realitats diferents en cada punt que es transformen en les veïnes en moure's. Aquest moviment, en el model, pot ser de generació o naixença, d'alteració o canvi en la vida i de corrupció o mort. És el moviment de la història real, descomptats els moviments locals quantitius. Un moviment en la pissarra hiperesfèrica, per petit que sigui, comporta algun dels canvis qualitius esmentats. En el model només es pot passar d'un punt a un altre si hi ha canvi qualitatiu de la vida real, punts que representen les diferents categories. El temps-e, que merament passa sense cap canvi entitatiu, no representa cap moviment en el model. Si allò que s'esdevé és constància o permanència al llarg del temps-e, no és temps-k. Aquest, roman aturat – rellotge-k parat- a l'espera d'un canvi qualitatiu. Equival al temps del rellotge parat d'un jugador d'escacs quan juga el contrari o els temps morts en l'esport del bàsquet. Segons això, per exemple, el pas de molècula a planta representa menys temps-k que el pas de molècula a humà. Una planta actual està pràcticament parada des que eixí per primer cop la seva espècie fins a avui. Només té un temps-k molt menor degut a les transformacions intraespecífiques. Tot i que la planta del test de la meua finestra i jo som simultanis en el temps-e clàssic, estem amplement separats en el temps-k. Cal exercitar-se en aquesta nova visió del temps. Aquest canvi qualitatiu sempre mantingut se significa en el model per la curvatura omnipresent en tota la seva extensió. Una tangent recta en qualsevol punt de la hiperesfera representaria la dimensió espai-e en el model. Però no hi ha cap tangent ni cap recta en el model. És un model filosòfic, no físic, *sui generis*, complementari del model científic galileà i acoblable a ell, com fonament transdisciplinar globalitzador i per tant pacificador dintre de l'àmbit de la diversitat.

6.- El temps-e, teòricament, té un punt zero o present buit, que és el moment que estem considerant, i una dimensió rectilínia. A més a més, en aquesta dimensió disposa de dos sentits oposats: camí esquerre negatiu cap al passat i camí dret positiu cap al futur. Les fórmules de la mecànica de Newton permeten aquests dos sentits indistintament, tot i que el negatiu no tingui cap significat pràctic. Ni el sentit comú ni la mecànica termodinàmica permeten l'ús de la pissarra temporal(-e) en el sentit negatiu de caminar cap al passat. Només anem cap al futur. Sorprenentment, en canvi, el temps-k permet els dos sentits, fins i tot en la vida corrent: el positiu o constructor o generador i el negatiu o

destructor o corruptor, sovint menystingut o ignorat en la nostra cultura. Aquell temps que es mou cap a l'evolució, el desenvolupament, la maduració i la vida i aquell altre que es mou cap a la involució, la recessió, l'envelliment i la mort... d'allò que es tracti, de cada realitat categoritzada. Insisteixo, aquests sentits són relatius a la categoria que s'estigui considerant com a plena o madura (present ple). La seva oposada diametralment esdevindrà origen seminal d'on radicalment es neix o esdevindrà final decrepít a on radicalment es mor. No parar esment en aquesta relativitat porta a moltes confusions. Abans de parlar d'un temps-k cal definir la màxima qualitat o categoria madura (+k) (*eskhaton*) i la mínima qualitat o categoria inicial/final (-k) ($\alpha\text{-}\omega$), com també, en el cas en què entre -k i +k hi hagi 180°, cal definir el zero (0) per on passa:

Temps cap al futur:

origen (-k) \rightarrow gestació \rightarrow 0 \rightarrow creixement \rightarrow maduresa (+k)

Temps cap al passat:

final (-k) \leftarrow corrupció \leftarrow 0 \leftarrow decreixement \leftarrow maduresa (+k)

o bé

maduresa (+k) \rightarrow decreixement \rightarrow 0 \rightarrow corrupció \rightarrow final (-k)

7.- Si ens costa captar el sentit del temps-k aturat, encara ens costa més considerar que anem cap al passat en el temps-k quan ens desconstruïm tot anant cap al futur en el temps-e. Ens falta una cultura del desmuntatge, de la desconstrucció (Derrida), de la mort. La gent s'exclama, per exemple, davant una fallida econòmica: “¿Quin futur m'espera?”. En el nostre model, en canvi, es tracta d'un recés al passat econòmic menys desenvolupat. Un altre exemple: la degeneració d'un estat superior –bona nova evangèlica de possessió plena ara- a un estat futur posterior(+e) degenerat o decadent –estil cristià judaïtzant d'espera de la plenitud- no és posterior; és anterior (-k) és un retorn al passat catecumenal. Aquest anar endavant del temps-e, que ens sembla tant real, no solament no és res ans és un retrocés del temps real a estadis anteriors. Quan entrem en estat biològic de coma, retrocedim al nostre passat-k vegetal. Vegeu una paradoxa temporal d'Ac 3,12-26: a) *el Messies, que ja ha estat enviat* (passat del temps-e, present del temps-k de plenitud) a nosaltres, b) *serà enviat* (futur del temps-e, passat del temps-k) a vosaltres. Segurament ens resultarà difícil acostumar-nos a veure en el passat del temps-k moltes coses que esdevenen en un futur del temps-e. La recessió sempre és un retorn al passat del temps-k tot i que irresponsablement les col·loquem en el futur del temps-e. Se sol parlar compassivament de “la incúria dels temps” que tot ho arrana.

8.- El retorn al passat del temps-k es pot fer en el nostre model de diverses maneres:

a) Una, és desfent el camí fet fins a un punt +k, sigui curt, sigui llarg. Si ens hem mogut cap al futur, per exemple, dues categories enllà: $V(-k) \rightarrow 45^\circ \rightarrow T(0) \rightarrow 45^\circ \rightarrow L(+k)$, el retorn al passat-k pot ser $L(+k) \rightarrow 45^\circ \rightarrow T \rightarrow 45^\circ \rightarrow V(-k)$, tot recorrent els dos salts a la inversa. D'aquest retorn pel mateix camí en direm el passat dèbil (passat-kd) del temps-k. Un religiós que ha avançat de l'ascètica a la mística, retrocedeix sovint de nou a l'ascètica, quan el vent de l'esperit místic cessa de bufar, o més senzillament, quan s'ha acabat l'hora de la meditació i cal anar a pelar patates a la cuina.

b) La segona és més difícil de veure. Sembla només que tingui dues fases d'anada d' $V(-k)$ a $T(+k)$ i de $T(+k)$ a $L(-k)$. Però cal veure, primer, que $V(-k) \rightarrow T(+k)$ té dues anades constructives. Té una primera anada cap al futur que és el trànsit alterador d' V a T i, alhora una segona anada cap al futur que és la generació d' $(V)-k$ a $(T)+k$. Aquest cas amaga també dues tornades o, millor, una anada més enllà que és el trànsit alterador $T \rightarrow L$ i alhora una tornada cap al passat ($\rightarrow -k$). La tornada, en aquest cas, és, com sempre, la desconstrucció o passat del temps- k en abstracte, però seguint endavant (L), cap al futur del temps- k , un cop sobrepassat el punt (T) de maduresa triat. La curvatura dóna automàticament la negació, a l'altra banda, de l'altura aconseguida en l'anada. Hi ha, doncs, una anada de futur constructiva i, sobrepassat el punt de plenitud, tot seguint endavant, d'una banda, tenim, d'altra banda, una anada de passat de temps- k destructiu. La doble anada ($-k \rightarrow +k$, $V \rightarrow T$) cap al futur- k seria, en un exemple curt, $V(-k) \rightarrow 45^\circ \rightarrow T(+k)$ i la tornada, de passat destructiu per a la $T(+k \rightarrow -k)$, però anada de futur constructiu ($T \rightarrow L$), seria $T(+k) \rightarrow 45^\circ \rightarrow L(-k)$. En un exemple més llarg: $V(-k) \rightarrow 45^\circ \rightarrow T(0) \rightarrow 45^\circ \rightarrow L(+k)$, la tornada, més enllà, cap al passat- k seria $L(+k) \rightarrow 45^\circ \rightarrow S(0) \rightarrow 45^\circ \rightarrow F(-k)$. La curvatura de la pissarra la fa tornar enrere ($-k$), però la mena a un altre lloc (F) oposat 90° al punt de sortida. En direm passat fort (passat- kf) del temps- k . En un gronxador, d'aquesta manera podríem anar ampliant l'angle de la gronxada. L'anada i tornada constituïrien el temps- kd o retrocés feble. I, en canvi, la doble anada ($V \rightarrow L$, $-k \rightarrow +k$) d'empenta de 90° , el punt intermig d'alta velocitat ($L+k$) i l'anada ($L \rightarrow F$) /tornada ($+k \rightarrow -k$) següents, també de 90° , des d' $(L+k)$ fins al punt oposat d'equilibri ($F-k$), constituïrien el temps- kf o "retrocés - tot avançant" fort, endavant. Cal entrenar-se en el funcionament d'aquesta doble dialèctica on el temps avança i retrocedeix ensems.

c) Però en la hiperesfera corba i tancada, les modalitats del temps encara poden anar més enllà. Es pot tornar per l'altra banda, tot descrivint un cercle màxim. La volta completa inclouria encara un retorn al passat més fort (passat- kff) del temps- k . Podríem denominar Antitemps a aquest retrocés tan radical. De fet és un temps rar, del revés d'aquell al qual estem acostumats. Per exemple: Anada futura: $V(-k) \rightarrow 45^\circ \rightarrow T \rightarrow 45^\circ \rightarrow L \rightarrow 45^\circ \rightarrow S \rightarrow 45^\circ \rightarrow F(+k)$. I tornada al passat- kff : $F(+k) \rightarrow 45^\circ \rightarrow N \rightarrow 45^\circ \rightarrow Z \rightarrow 45^\circ \rightarrow K \rightarrow 45^\circ \rightarrow V(-k)$. Pot ajudar la imaginació d'aquest passat destructor del temps- k l'observació del moviment de retorn del conegut gronxador de parc infantil o de circ, després de rebre l'empenta inicial (temps de futur- k). a) Pot tornar, com fa sempre, pel mateix camí d'anada (passat- kd). El saltimbanqui, després de gronxar-se, retorna al seu punt d'origen. b) Podem considerar que la segona part del moviment d'anada és una destrucció o reabsorció potencial de l'empenta inicial, després d'haver assolit el seu punt mig de màxima energia cinètica. Aquesta segona part de b) el deixa situat al punt oposat del punt de partida (passat- kf). Recordem com els saltimbanquis salten d'una posició a una altra mitjançant el balanceig només d'anada del gronxador des de la primera posició a la segona. c) Però, si l'empenta és prou forta, pot tornar donant la volta per dalt (passat- kff), com fan els bucles de les muntanyes russes en els parcs d'atraccions.

9.- Fins aquí hem parlat de generalitats del temps en el model, aplicables a qualsevol categoria, significada per les lletres majúscules. Ara entrem en aplicacions especials d'unes tradicions, històricament caracteritzades, per a la nostra pròpia vida i la nostra pròpia mort, situades en el *Globàlium*. Si abans hem distingit dues classes de temps ara, tot seguint tradicions determinades, amb les consegüents dificultats de diàleg, de traducció, volem distingir dues classes de criteris de vida i mort: a) Salvació o santedat i

b) Salut o sanació. “Sal-vació” i “sal-ut” provenen, en llatí i les llengües romàniques, de la mateixa arrel indoeuropea: *sal- o *sol- “sencer”, de la qual també deriva el grec *holos* que significa conjunt complet, total, universal, ben conjuntat i que avui dia ha posat de moda el concepte i principi d’holicitat i les seves aplicacions (hologrames). També en deriven els interessants termes “sòlid” i “solidaritat”: d’una peça, ben travat. Els dos criteris etimològicament volen dir aproximadament la mateixa cosa. El tema de vida/mort s’ha contemplat, de vegades, sota el criteri de la “salvació” santa o sagrada, mentre que altres vegades s’ha contemplat més aviat sota el criteri de la “salut”, la “sanació”, la integritat o l’equilibri perfecte tan interior com exterior.

10.- Podríem dir que es dibuixen dos camins iniciàtics de llarga tradició: a) camí de Salvació i b) camí de Salut, a estones convergents i a estones divergents (fins a divergir 90°) guiats respectivament pels dos criteris esmentats. Aquests dos camins, prou coneguts, vistos amb mentalitat tradicional cartesiana, són dos segments amb principi i final, d’anada cap al futur. Tots dos van des del respectiu passat-e cap al respectiu futur-e. Tradicionalment, o bé es prescindeix de la tornada (temps-kf) o es torna desfent el mateix camí d’anada (temps-kd). Els trajectes respectius són: a) Salvació: del pecat fenomènic a la santedat noümènica i b) Salut: de la malaltia mundana a la recuperació de la sanació plàsmica original. En el nostre model, amb anada de 180° i tornada per la part oposada, en comptes de dos segments, dibuixen un parell de cercles màxims sencers (kff), 1.05 i 1.06 (segons numeració tècnica dels trajectes canònics del model (n.t.)), respectivament, amb anada de l’origen/final (-k), cap al futur de la plenitud (+k) i tornada cap al passat del mateix final/origen (-k). Com hem dit en 6, per determinar els dos camins cal definir els extrems (\pm) i el zero (0) per on passen:

10.a.- Iniciació (14) a la Salvació (1.05, n.t.):

10.aa.- Alliberament o anada cap al futur-kff: **FEN** (-k) \rightarrow 45° \rightarrow ART \rightarrow 45° \rightarrow **SUB** (0) \rightarrow 45° \rightarrow MTP \rightarrow 45° \rightarrow **NOU** (+k). Pujada a la muntanya a la recerca de la santedat.

10.ab.- Missió o tornada cap al passat-kff: **NOU** (k+) \rightarrow 45° \rightarrow MTF \rightarrow 45° \rightarrow **OBJ** (0) \rightarrow 45° \rightarrow CIE \rightarrow 45° \rightarrow **FEN** (-k). Descens de la muntanya amb un sant destí.

El punt de partida i el de tornada (-k) de Salvació és **FEN** i el punt de plenitud (+k) de Salvació és **NOU**.

10.b.- Iniciació (15) a la Salut (1.06, n.t.):

10.ba.- *Kataplasma* o anada cap al futur-kff: **MON** (-k) \rightarrow 45° \rightarrow INT \rightarrow 45° \rightarrow **SUB** (0) \rightarrow 45° \rightarrow FEL \rightarrow 45° \rightarrow **PLA** (+k). Recuperació dels fonaments de la salut.

10.bb.- *Anaplasma* o tornada cap al passat-kff: **PLA** (+k) \rightarrow 45° \rightarrow BOS \rightarrow 45° \rightarrow **OBJ** (0) \rightarrow 45° \rightarrow AFI \rightarrow 45° \rightarrow **MON** (-k). Retorn a la lluita trencadora.

El punt de partida i de tornada (-k) de Salut és **MON** i el punt de plenitud (+k) de Salut és **PLA**.

11.- Arribats en aquest punt aprofito per definir la doble Salvació+Salut o Holicitat, que es representen en el model en forma de dos cercles màxims bisectrius (2.14 i 2.13, n.t.) de l’angle que formen els dos cercles màxims de Salvació i Salut:

11.a.- Iniciació (16) a l'Holicitat condensada (2.14, n.t.):

11.aa.- Anada cap al futur-kff: EXC (-k) → 35° → AGU → 55° → SUB (0) → 55° → LET → 35° → CFN (+k).

11.ab.- Tornada cap al passat-kff: CFN (+k) → 35° → ORG → 55° → OBJ (0) → 55° → FUN → 35° → EXC (-k).

11.b.- Iniciació (17) a l'Holicitat desplegada (2.13, n.t.):

11.ba.- Anada cap al futur-kff: ATZ (-k) → 35° → TRS → 55° → SUB (0) → 55° → GEN → 35° → CMN (+k).

11.bb.- Tornada cap al passat-kff: CMN (+k) → 35° → OGN → 55° → OBJ (0) → 55° → ONA → 35° → ATZ (-k).

El punt de partida i de tornada (-k) d'Holicitat és EXC i el punt de plenitud (+k) d'Holicitat és CFN.

12.- Durant molts anys de la meua vida m'ha intrigat la diferència de continguts entre una certa iniciació occidental i una d'oriental. La perfecció jueva, cristiana o islàmica parteix sobretot d'"aquest món" fenomènic (FEN (-k)) i tendeix a aconseguir la unió plena a l'"altre món" amb la transcendència noümenica (NOU (+k)). Tots dos mons són antropomòrficament farcits d'innombrables figures més o menys humanes, respectivament físiques o celestials. Meditar exigeix que s'"identifiquin" persones d'aquest món (FEN-SUB) amb Jesús, amb la Mare de Déu, amb les Persones trinitàries, amb el Déu Espòs o amb el Déu creador i jutge, o amb algun follet, fada, mag o dona d'aigua, àngel o sant i, d'altra banda, que renunciïn a Satanàs, al diable, al drac o a la serp. L'Occident té a glòria el personalisme dels seus déus com a signe de supremacia sobre el que creuen panteisme o ateisme oriental. En canvi la perfecció oriental parteix sobretot de l'univers plenament desplegat en la seva totalitat, mundà (MON (-k)) amb la seva terrible ambivalència (*dvaita*, *yin-yang*, bé i mal, amor i horror, vida i mort) i tendeix a submergir-se del tot en la substància primordial, arcaica, plàsmica (PLA (+k)), superadora de totes aquestes tràgiques antinòmies. Meditar exigeix abandonar l'univers amb tots els seus detalls, desfer-se de tota cosa, dels mateixos lligams del propi cos, de tota intenció i de la pròpia personalitat, fins a esdevenir com un cadàver (*xavasana*), fins a arribar al no-res, a la no dualitat (*advaita*). L'Orient té a glòria l'universalisme, de la seva superació de la tragèdia del món, que ni tan sols ha de menester el concepte de Déu personal o de sacralitat separada d'allò que és profà. Déu és l'ànima del món i el món és el cos de Déu: inseparables l'un de l'altre. ¿Això és panteisme? o ¿panmaterialisme? Va més enllà de la distinció entre aquest i l'altre món.

13.- La finalitat d'anada del primer camí esmentat, la plenitud de la Salvació (11.aa) és l'Eternitat noümenica (+k) (14). La finalitat d'anada del segon camí esmentat, la plenitud de la Salut (11.ba) és la A-bitemporalitat plàsmica(+k) (15). La finalitat d'anada de la bisectriu de la Soledat dels cercles anteriors, que és la plenitud condensada de l'Holicitat (12.aa), és l'A-temporalitat confinada (+k) (16). I hi ha encara la bisectriu complementària de la Solidaritat dels cercles anteriors. La seva finalitat d'anada, que és la plenitud desplegada de l'Holicitat, és l'A-temporalitat en comunió oberta (+k) (17). Parlarem dels quatre cercles per aquest ordre: 14-15-16-17.

14.- Els occidentals acostumem a imaginar-nos l'Eternitat noümenica de l'altre món com una recta temporal sense principi ni fi, molt llarga, molt llarga... tant, que no

s'acaba mai. A més a més, confonem la Transcendència sagrada que és l'eternitat en cada moment del temps, profunda experiència mística i ètica, que ve precedida de la "mort" a les coses d'"aquest món" i a un mateix, i que nosaltres aquí considerarem com l'única eternitat, amb l'origen de la naixença i la fi de la mort físiques: els últims límits físics, una mena d'estat pastós immanent, que anomenem "Plasma". Aquests últims límits ens mouen a dir que després de la mort (física), per al qui mor, no hi ha després. A la Transcendència sagrada s'hi accedeix tradicionalment en moltes cultures diferents d'anada per l'ascètica (FEN→ART→SUB) i la mística (SUB→MTP→NOU). Evidentment es pot tornar (cap al futur del temps-e, cap al passat del temps-kf) tot desfent el mateix camí (NOU→MTP→SUB→ART→FEN): És com ho practiquen, per viure en aquest món, els monjos contemplatius sense sortir del monestir a predicar res o a actuar en aquest món. El cicle complert (1.05, n.t.) (cap al passat-kff) es tanca de tornada per l'altra banda. Pocs ho fan. No és gens del gust de les autoritats religioses assedegades de dominar les consciències. El camí de retorn per l'altra banda transita per la profecia (NOU→MTF→OBJ) i la tècnica (OBJ→CIE→FEN). Els ponts, d'anada (ART→SUB→MTP) i de tornada (MTF→OBJ→CIE) cavalquen entre temps i eternitat. Si seguim la terminologia de Raimon Panikkar, podríem anomenar-los amb el neologisme paratàctic "tempiternitat". El primer pont és la mort a l'esclavitud de les coses i a l'esclavitud de l'egoisme de la pròpia persona subjectiva. El segon pont és l'encarnació de l'essència de l'univers en la pròpia persona objectiva i el compromís amb les coses. A partir del Renaixement, a l'Occident cristià, posat el fracàs social de la institució catòlica, la cultura europea feu un gir i invertí el procés. L'accés a la Transcendència s'atacà predominantment des de la part profana (MTF): d'anada per la professió social (FEN→CIE→OBJ) i la vocació o dedicació total (OBJ→MTF→NOU). La tornada transità per la inspiració genial (NOU→MTP→SUB) i la realització artística (SUB→ART→FEN).

15.- L'anada cap al futur del temps-kff (12.aa) del "Món"(-k) al "Plasma"(+k) duu a un semi-transcendiment del món ben especial. En diem A-bitemporalitat, o "més enllà del passat i del futur". És l'actitud de l'*advaita* real-mental aplicada al temps-k. en tant que ingredient original i final de tota la història evolutiva de l'univers. No només sortim de la pols i a ella tornem.

15.a.- Considerem d'antuvi l'anada cap a un futur constructiu, tot sortint del "Món" (-k) contradictòri (el *maia* de l'hinduisme) i anant cap a "Plasma" (+k) superador de les contradiccions (vegin-se en tota la seva nuesa lògica molts *koans* del budisme zen):

15.aa.- L'anada per via objectiva des del punt de partida del "Món" cap al futur és, primer, desconstrucció corporal ("cos"), però reconstrucció físico-química ("pols", "cendra") lliure (MON (-k)→AFI→OBJ(0)) i, després, desintegració físico-química, però recuperació de la integritat microfísica (OBJ (0)→BOS→PLA (+k)). Aquest és encara un semicircuit o circuit curt (temps-kf): mort a l'estructura biològica macrofísica i renaixement a les desconcertants estructures microfísiques.

15.ab- La mateixa anada des del punt de partida del "Món" cap al futur per via subjectiva o "kataplasma" és, primer, alliberament de l'esclavitud de la intencionalitat volitiva (MON (-k)→INT→SUB (0)) i, després, alliberament de la necessitat de felicitat (SUB (0)→FEL→PLA (+k)). També per aquesta banda es tracta d'un semicircuit o circuit curt (temps-kf): mort de la supervalorada vida macrosíquica i vida de les subtils vivències micropsíquiques.

15.b.- Considerem ara la tornada cap al passat destructiu, tot sortint del “Plasma” (+k) i retrocedint cap a “Món” (-k) seguint a la inversa el mateix camí d’anada (cap al passat-kf) (considerin-se les actituds recomanades pel *karma-ioga*):

15.ba.- Sortim del “Plasma” (+k), per la via objectiva i arribem a “terra”, a “pols”, a “cendra” (empresonament de la microfísica en la química) (PLA (+k)→BOS→OBJ (0)) i, a continuació, seguim empresonant molècules i cèl·lules fins als ésser humans (aliments, bacteris, plantes, fetus animals, infància, joventut, societat humana). (OBJ (0)→AFI→MON (-k)). És el mateix semicircuit que el de 15.aa, recorregut a la inversa (cap al passat-kf) per la via estructural.

15.bb.- La mateixa tornada cap al passat per via subjectiva o “anaplasma” és, primer, la recerca de l’esclavitud de la felicitat. (PLA (+k)→FEL→SUB (0)) i, després, la recerca de l’esclavitud de la intencionalitat volitiva. (SUB (0)→INT→MON (-k)). És el mateix semicircuit que el de 15.ab, recorregut a la inversa (cap al passat-kf) per la via vivencial.

15.c.- Considerem finalment el circuit sencer (1.06, n.t.)(kff):

15.ca.- L’anada cap al futur-kff, constructiu de Salut, és per via subjectiva: MON (-k) →INT→SUB (0)→FEL→PLA (+k), igual que 15.ab. (Mentre dormim les cèl·lules es refan, es reconstrueixen, es reparen).

15.cb.- I la tornada cap al passat-kff, gastador/esmerçador de Salut, és per via objectiva: PLA (+k)→BOS→OBJ(0) →AFI→MON (-k), igual que 15.ba. (Mentre som en vigília les cèl·lules es gasten, emmalalteixen i es destrueixen: considerin-se també les actituds recomanades pel *karma-ioga*):

L’oriental, quan mor, sent que es fusiona amb la realitat plàsmica elemental. Ho ha provat tantes vegades en vida! La relaxació profunda i, fins i tot, la mort física, que els orientals ens demanen com el bé més preuat, PLA (+k), i que nosaltres defugim amb els nostres neguits de progrés mundà, MON (-k), no n’és més que l’antesala. A mida que t’acostes, sempre fent corba, cap al “Plasma” el futur i el passat, tant objectius com subjectius, es van fonent, fins que en el “Plasma” desapareixen. És l’A-bitemporalitat. I passem a terra de ningú entre l’àmbit subjectiu (15.ca) i l’objectiu (15.cb). Arribats en aquest punt sorprèn la confirmació objectiva de la mecànica quàntica. Aquesta afirma, en el terreny de la física, que la pasta subquàntica (el “Plasma” físic o “Àpeiron”) emana de la seva pròpia metahistòria natural, primer, els fotons (BOS) que, segons Einstein, aturen el propi rellotge en llur cavalcar desafortat indefugible, en l’espai, a 300.000 km. per segon. I, en segon lloc, ja en l’inici dels primers segons de la història i fins als nostres dies, segrega aleatòriament, però continuadament, parells rigorosos de negatrons (electrons negatius de matèria) i positrons (electrons positius d’antimatèria). Aquests físics ens deixen bocabadats quan defineixen un negatró com una acció quàntica elemental que es mou cap al futur i un positró com la corresponent acció que camina cap al passat. En el nostre model anomenem “Plasma-0” al plasma subquàntic; “Plasma-1 a aquella “sopa” que, a més a més, conté fotons i “Plasma-2” quan la “sopa”, a més a més, conté electrons on l’abans i el després són ben barrejats. ¿És aquest futur físic dels negatrons l’anada del temps-e rectilini cap al “Món”, que presideix tota la nostra història natural “trionfant” i el passat físic dels positrons la tornada al passat del temps-e rectilini cap al “Plasma”, impossible per al sentit comú i per a la

termodinàmica? O, més aviat, ¿és aquest futur físic del negatrons l'anada del temps-k que ve corbat noranta graus amb una mena d'antitemps (SUB (0)); temps que neix (PLA (+k)) i que es corba noranta graus més en accedir al temps-k del nostre món atòmic (OBJ (0)), amb un canvi qualitatiu important (180°) de la noció de temps i, contràriament, el passat físic dels positrons, per la mateixa raó, és la tornada amb la mateixa curvatura? Aquesta tornada se'ns fa difícil d'acceptar perquè no tenim cultura positiva (+k) de la mort, que en aquest cas (Salut) és, per a nosaltres pobres incultes, la destrucció (-k) de la manera de ser del "Món" tot anant a "Plasma" (→ PLA), però alhora, per als entesos en la cultura de la mort, la recuperació (+k) de la manera de ser del "Plasma" tot venint de "Món" (MON →). El procés complert (kff) és el de la sanació mundana finalitat de la medicina i el de la mort física definitiva, les dues enteses com a maduració de "Món" (-k) a "Plasma" (+k) d'anada, per una banda, i com retorn sanat o renascut a "Món" (-k) de tornada per l'altra.

16.- Hem vist que podem dibuixar el cercle bisectriu (11.a) (2.14, segons numeració tècnica dels cercles canònics del model (n.t.) entre els dos cercles anteriors (1.05 i 1.06 n.t.). En aquesta "daurada via mitjana" el punt de partida cap al futur-k i d'arribada al passat-k (-k) és "Exactitud". Ni del tot natural i espontània com el "Fenomen", inici i final de 1.05 (n.t.), ni del tot madura, desenvolupada i humanitzada com el "Món", inici i final de 1.06 (n.t.). Quan diem *ex actis* no volem dir "amb la màxima precisió mental o amb la màxima polidesa pràctica", volem dir: "com estan les coses exactament en el moment de partida o en el moment d'arribada, bé o malament, precises o imprecises, resoltes o problemàtiques, matusseres o polides... exactament com estan". A l'altre extrem, el punt de plenitud (+k) és el "Confinament", l'enigmàtic descens als inferns, l'abisme, el fons de l'oceà, el *xeol*, l'*hades* i, des del punt de vista del temps, l'Atemporalitat. Podem distingir d'anada al futur-k, l'assumpció, la determinació i la direcció lliure i responsable de la mort física imística ensems (EXC (-k) → AGU → SUB (0)) i l'abandó total subsegüent (SUB (0) → LET → CFN (+k)) en el no-res; i, de tornada al passat-k, una nova vesícula vital de ningú i de tots (CFN (+k) → ORG → OBJ (0)) i un funcionament seu objectiu, perfectament renovat i adaptat (OBJ (0) → FUN → EXC (-k)). La categoria de "Confinament", la mania de soledat i l'entestament en el recés dels eremites i contemplatius és terrible, claustrofòbica per a qui no sigui pur. Des de fora res no es pot saber; no hi ha temps. Atemporalitat. És igual un dia que cent mil anys. I ¿a qui parlar o explicar res en la soledat més absoluta des del de dins? És la forma més fosca i singular de l'amor: perdre's en el si pregó de l'amor. En l'amor objectiu es funda el confinament radical de les partícules físiques inferiors i en l'amor subjectiu es funda el confinament radical dels místics contemplatius, assedegats de misteris secrets indesxifrables des de fora, de clausures, nits, silencis, deserts, anys de desaparició fins a la mort. Coves *afroses* tapiades de per vida talment enterraments anticipats (vegin-se les coves del monestir de Suso a San Millán de la Cogolla (La Rioja)), ermites oblidades i *pustínies* materials i espirituals. És la desaparició plàsmica pròpia de la transcendència. Es pot entrar i sortir, però no a gust d'un. Qui no sàpiga deseixir-se de tot no pot entrar. Després, igual un entra i, tanmateix, després triga un milió d'anys allò que haurà de sortir quan surti, si surt. I, quan surti, potser, surt com no s'ho esperava ningú. "Li serà donada una pedreta blanca amb un nom nou que ningú no sabrà sinó ell" (Ap 2, 17). Allò que més se li assembla és la mort física però inclou la mort mística. Aquest apartat "descriu" de ple la singular relació alhora sagrada i sana que cal que cadascú tingui amb el transtemp, sigui cadascú element químic, biològic, humà o social.

17.- Encara en el model hem trobat (11.b) una altra bisectriu (2.13, n.t.), la de la vida activa (17), la complementària de la bisectriu de la vida retirada (16), la de l'Holicitat desplegada. És la segona (13) de les dues bisectrius, dels dos cercles, el sagrat (14) i el saludable (15), separades 90° entre elles. El punt de partida passat-k és l'"Atzar" (-k), i expressa una situació fenomènica qualsevol en el caos de la realitat. L'anada cap al futur-k passa per prendre la consciència (SUB) viva (TRS) de l'esdevenir atzarós (ATZ) de cada dia. (ATZ (-k)→TRS→SUB (0)) per poder arribar a assolir la genialitat (GEN) de la superació (CMN) del "Subjecte". (SUB (0)→GEN→CMN (+k)), fins arribar a la "Comunió" o comunicació profunda sense mediacions de tot amb tot. Si el "Confinament" era la desaparició plàsmica de totes les parts, pròpia de la transcendència, la "Comunió" és la desaparició mundana de totes les parts, pròpia de la transcendència. Estem davant de la instantaneïtat pura, de l'Atemporalitat en "Comunió" oberta. Tan els "Objectes" (cossos o corpuscles) com els "Subjectes" (supòsits o persones) es fonen en la interacció profunda que és la "Comunió" universal. La tornada al passat-k passa per disciplinar la "Comunió" en forma d'organismes vivents. (CMN (+k)→OGN→OBJ (0)); i per submergir el funcionament vibratori d'aquests organismes en l'"Atzar" aleatori de la realitat fenomènica. (OBJ (0)→ONA→ATZ (-k)).

18.- Per tancar bé aquest petit assaig cal dir que en el model emprat, només hem fet servir tres de les quatre dimensions del model global major: *parença* (FEN – NOU), *tensió* (OBJ – SUB) i *voltant* (MON – PLA). N'ha restat fora *cernent* (TEO – PRA). Afegir-la enriquiria l'exposició en el triple àmbit: a) del temps-k teòric, abstracte, que recull l'abundant moviment creatiu, mental i cultural que en resulta; b) del temps-k pràctic i concret, que recull l'abundant moviment dinàmic, real i natural que el fonamenta; i c) dels lligams que actuen entre els dos àmbits. Fe abstracta amb obres concretes, íntimament enllaçades, en l'abraçada de les quals consisteix el **temps categòric**.

Lluís Maria Xirinacs i Damians
Barcelona, juliol de 2007

FIGURES. Meridians i paral·lels:

- 1 – FENOMEN – NOÛMEN
- 2 – OBJECTE – SUBJECTE
- 3 – MÓN - PLASMA

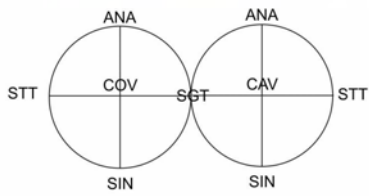
FENOMEN - NOUMEN

P1
FEN-04/NOU-03

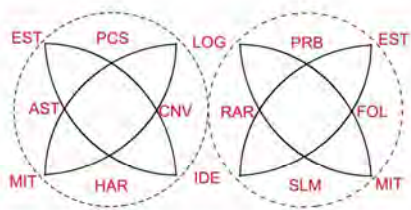
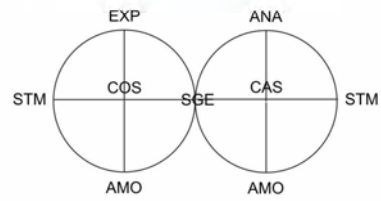
FEN

①

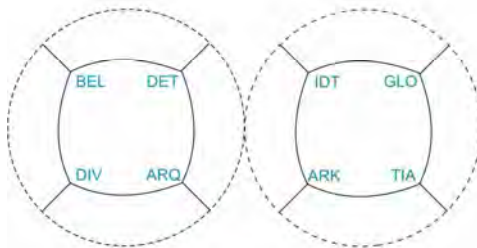
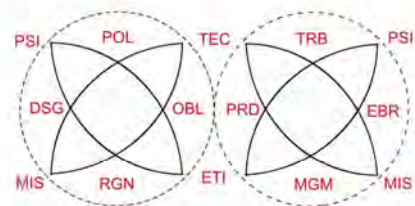
NOU

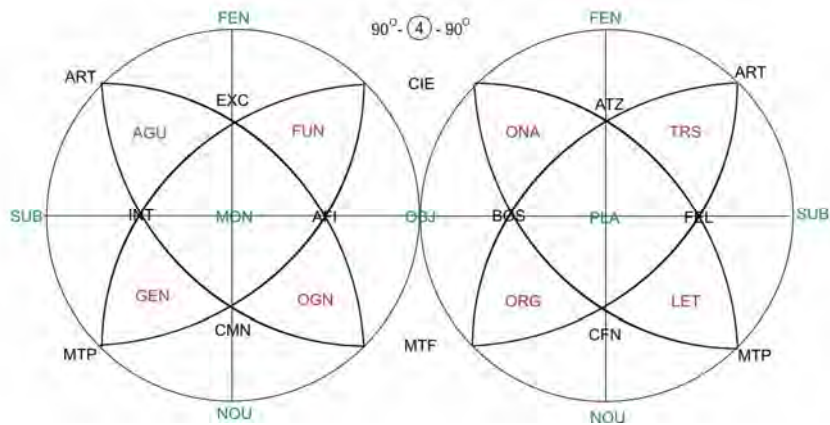
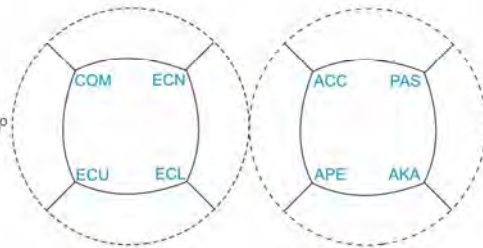
45° - ① - 135°

55° - ② - 125°

60° - ③ - 120°

90° - ④ - 90°

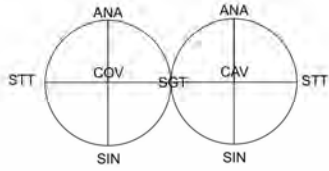
Objete - Subjecte

P1
OBJ-06/SUB-05

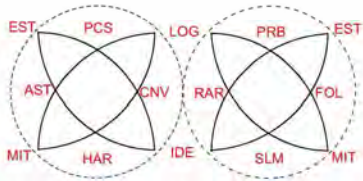
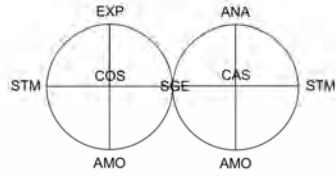
OBJ

①

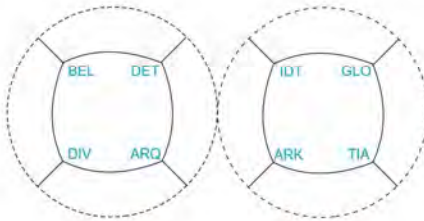
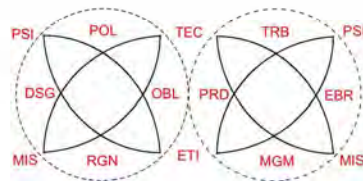
SUB

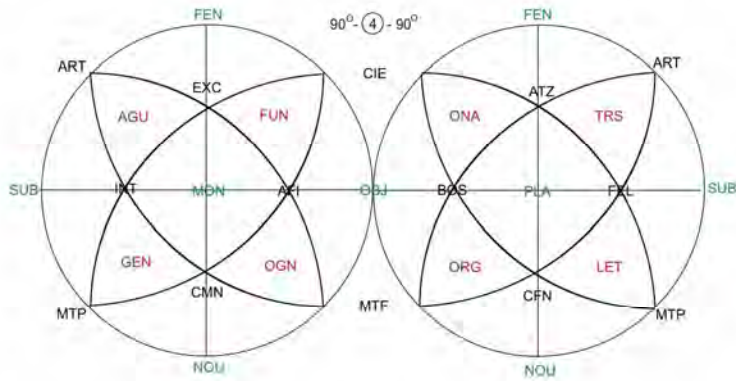
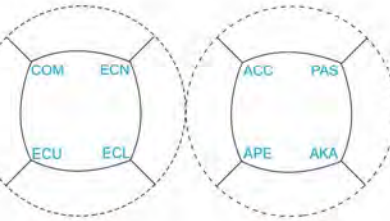
45° - ① - 135°

55° - ② - 125°

60° - ③ - 120°

90° - ④ - 90°

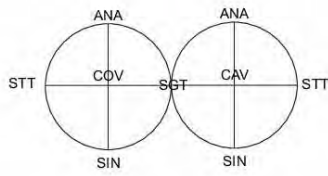
Món - Plasma

P1
MON-08/PLA-07

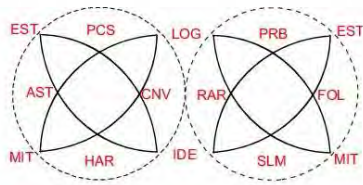
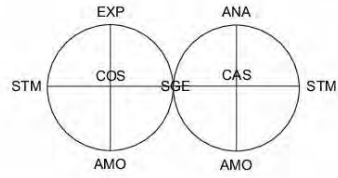
MON

①

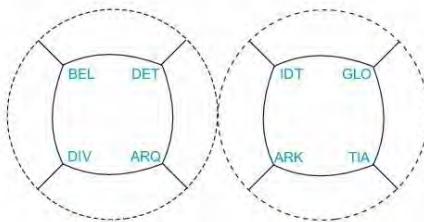
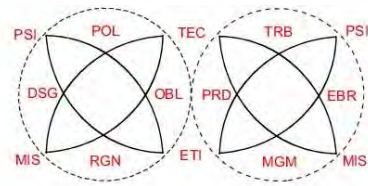
PLA

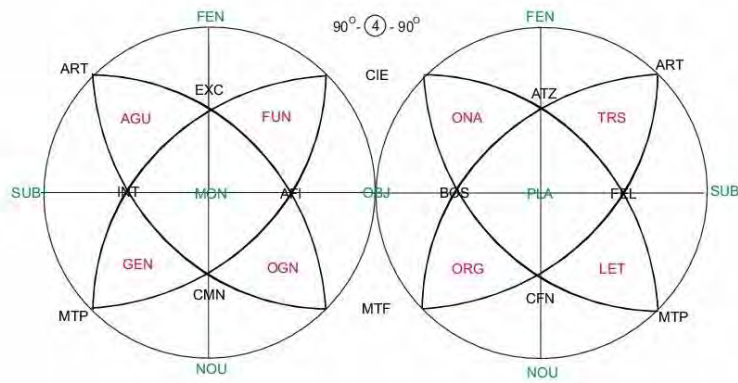
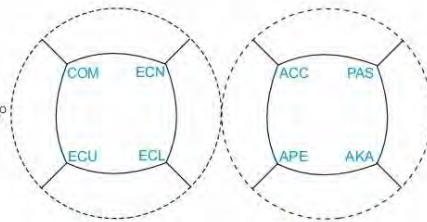
45° ① - 135°

55° ② - 125°

60° ③ - 120°

90° ④ - 90°

TEMPS CATEGÒRIC**Lluís Maria Xirinacs Damians. Juliol 2007****Informatització de les figures:****Manuel García Sanz****Arxiu de la:****FUNDACIÓ RANDA LLUÍS M. XIRINACS**